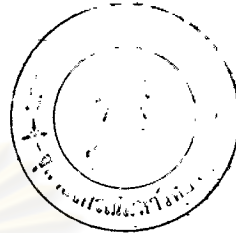

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของชีวิตและส่วนรวม คือ การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญ ความมั่นคงเกือบทุกอย่างในบุคคลและประเทศชาติ¹ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญระดับพื้นฐานอย่างหนึ่ง รัฐบาลเห็นความสำคัญนี้จึงเน้นการพัฒนาด้านการศึกษาเสมอมา ดังในปี พ.ศ. 2518 รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับใช้ในการศึกษาเป็นจำนวน 19.8% ของงบประมาณทั้งหมด ปี พ.ศ. 2519 เพิ่มขึ้นเป็น 20.7% และในปี พ.ศ. 2520 เป็นจำนวนถึง 21.6% ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่างบประมาณด้านอื่น ๆ² และในปี พ.ศ. 2520 ปรากฏผู้เข้าศึกษาในระบบโรงเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 8,622,101 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาถึง 6,876,047 คน³ นักเรียนประถมศึกษาเหล่านี้เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาลในการจัดการศึกษาให้ จึงถือได้ว่าการประถมศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดทั้งแก่ผู้เรียนและประเทศชาติ ดังในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 กล่าวถึง

¹ พระบรมราชาโชวาท พระราชทานแก่ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องในวโรกาสพระราชทานรางวัลแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา, 13 มิถุนายน 2518. (พิมพ์คัด).

² กองแผนงาน, กระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษามัธยมศึกษาปีการศึกษา 2520 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2520), หน้า 37.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

การประถมศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผูเรียนมีความรู้ ความสามารถพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข¹ แต่การจัดการศึกษาของชาติใดก็ตาม จะก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกับการจัดหลักสูตรเป็นพื้นฐาน และเป็นเป้าประสงค์ของการศึกษา และเมื่อเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการศึกษาก็ย่อมจะต้องเปลี่ยนไปด้วย ปัจจัยหลายด้านที่เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งพอจำแนกได้ดังนี้²

ก. ปัจจัยทางด้านความบกพร่องของหลักสูตรประถมศึกษา 2503

ข. ปัจจัยด้านความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ค. ปัจจัยด้านความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

ก. ปัจจัยทางด้านความบกพร่องของหลักสูตรประถมศึกษา 2503

ตามรายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503³

พอสรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรกว้างเป็นสากล และมากเกินไปความสามารถของครูที่จะปฏิบัติให้บรรลุความมุ่งหมายได้ นอกจากนี้ยังไม่ได้เน้นลักษณะของความเป็นไทย และธรรมชาติของเด็กไทย ส่วนความมุ่งหมายและเนื้อหาขาดความคล้องจองกัน คือความมุ่งหมาย

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2520), หน้า 7.

² กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการอบรมครู เรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2521), หน้า 3.

³ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 13-15.

เน้นค่านักศนคติ ส่วนเนื้อหาเน้นเรื่องความรู้เป็นส่วนใหญ่ มิได้กำหนดลักษณะของกิจกรรม การเรียนการสอน แบบอย่าง วิธีสอน การจัดโรงเรียน ตลอดจนการวัดผล และที่สำคัญที่สุดคือ เนื้อหาวิชาขาดความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของเด็ก นอกจากนี้คณะกรรมการเพื่อปฏิรูป การศึกษา ได้กล่าวถึงปัญหาในการบริหารการศึกษาพอสรุปได้ ดังนี้ว่า¹ ระบบบริหารการ- ศึกษาของไทยเป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ทำให้การบริหารงานล่าช้าและไม่สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น และการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นในปัจจุบันฝักงานไว้กับ ฝ่ายปกครอง ทำให้การจัดการศึกษามีอาจได้ผลได้ตามต้องการ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ มีอำนาจในการบริหารการศึกษาหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดเอกภาพในการบริหารและสิ้น- เปลืองทรัพยากรของชาติ ทางด้านการบริหารงานบุคคลก็เช่นกัน เนื่องจากมีหน่วยงาน รับผิดชอบหลายแห่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ครูบางสังกัด ขาดองค์การที่จะพิทักษ์ผล- ประโยชน์ของครูอย่างแท้จริง การจัดองค์การบริหารงานต่าง ๆ ในวงการศึกษานี้ปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับเหตุผลที่ควรจะเป็นนัก ทำให้การบริหารไม่มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนตัว ส่วนในด้านการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากครูบางส่วนมุ่งหาโอกาสที่จะเพิ่มวุฒิหรือการทำงาน เพื่อความก้าวหน้าของตัวเองเป็นประการสำคัญ โดยมีได้คำนึงถึงว่าสิ่งที่กระทำไปนั้นจะก่อ ให้เกิดผลเสียแก่เด็กมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้หลักสูตรและค่านิยมทางสังคมให้ความสำคัญ ทางด้านวิชาการ ทำให้ครูต้องเร่งรัดเด็กให้มีความรู้ทางด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น ทำให้ มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์น้อยลง ขาดการเอาใจใส่ติดตามเด็กเป็นส่วนรวม²

¹ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, การปฏิรูปการศึกษา : รายงานของ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 40.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, สำนักนายกรัฐมนตรียุติ, รายงานการสัมมนา การวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และท่าปาก เจริญผล, 2521), หน้า 20-21.

ข้อบกพร่องดังกล่าวของระบบบริหารการศึกษา และการทำงานของครู เป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดความล้มเหลวในการจัดการประถมศึกษาได้ จากรายงานการศึกษาและรายงานครู พ.ศ. 2519 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับสภาพการสอบได้สอบตกของนักเรียนประถมศึกษาว่า นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นของรัฐบาลตกซ้ำชั้นถึง 12.7%¹ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซ้ำชั้นมากที่สุดถึง 20.6%² ยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 4 ในชนบทสภาพการอ่านเขียนยังใช้การไม่ได้มีอยู่เป็นจำนวนมากมีเพียงร้อยละ 67³ เท่านั้น ที่มีความรู้ความสามารถในการทำเลข อ่าน และเขียน พอจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนอีก 33.4%⁴ เป็นผู้ที่มีความรู้ยังไม่ถึงขั้นจะยอมรับว่าทำเลขเป็น อ่านหนังสือออก และเขียนหนังสือได้

ข. ปัจจัยด้านความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

1. ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

เนื่องจากสังคมไทยมีลักษณะแบ่งกันเห็นได้ชัด คือ ลักษณะของสังคมเมืองกับสังคมชนบท ในสังคมชนบทประชาชนมีอาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปัจจุบันปรากฏว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้ไม่พอเพียงกับการครองชีพ จึงเกิดปัญหาคนว่างงาน และมีผลกระทบให้คนชนบทอพยพเข้าสู่ตัวเมืองมากขึ้น เพื่อเข้าทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเมือง ทำให้เกิดปัญหา

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานภาคสมบูรณ รายงานการศึกษาและรายงานครู พ.ศ. 2519 (อนุกรมเอกสาร ฉบับที่ 2-17), หน้า 15.

² เรื่องเดียวกัน.

³ กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิจัยสภาพการรู้หนังสือผู้จบชั้นประถมปีที่ 4 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2512), หน้า 40.

⁴ เรื่องเดียวกัน

แหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และปัญหาอาชญากรรม
 วัยรุ่น ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่จะทำให้สังคมเมืองเสื่อมโทรมลงทุกขณะ¹

2. ทิศทางการเมือง

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยนั้น มีวิวัฒนาการในวิถีทางของ
 ประชาธิปไตยตามลำดับ แต่ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นการเปลี่ยนแปลง
 ที่ค่อนข้างฉับพลัน กล่าวคือ มีการตอรองสิทธิความเป็นธรรมในการแก้ไขสิ่งต่าง ๆ เกือบทุก
 วงการ มีการขัดแย้งทางความคิดและการกระทำ ในช่วงนี้เองที่การศึกษาถูกโจมตีว่า
 การศึกษาไม่ได้ปลูกฝังความสำนึกทางการเมืองให้แก่ประชาชน² จึงมีเสียงเรียกร้องให้
 มีการเน้นการสร้างสำนึกทางการเมืองในทางที่ถูกให้แก่ประชาชน และความสำนึกทาง
 การเมืองที่จะมีประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติได้อย่างแท้จริงนั้น ควรจะได้เริ่มเจริญ
 งอกงามขึ้นตามลำดับจากบ้านไปโรงเรียน และถึงสังคมที่ใหญ่คือประเทศชาติในที่สุด³

ค. ปัจจัยทางด้านความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในสาขาต่าง ๆ มีมากขึ้น ทั้งยัง
 ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไฉฉล ดังนั้น ในวงการศึกษาก็ได้มีการนำแนวคิด

¹ สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, การปฏิรูปการศึกษา: รายงาน
ของคณะกรรมการวางแผนพัฒนาเพื่อปฏิรูปการศึกษา, หน้า 29-32.

² อนุช อภาภิรม, "การศึกษาเพื่อมวลชน," ใน สมานมิตร 17, เรียบเรียง
 โดย คณะกรรมการนักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์, 2517),
 หน้า 161-162.

³ เกรียง กীরติกร, "การศึกษากับความสำนึกทางการเมือง," ใน จุดยืนและ
ทิศทางการศึกษา, เรียบเรียงโดย สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร:
 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 132-136.

อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ทั้งในด้านการขยายงานและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอันประกอบด้วย การนำเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเครื่องช่วยสอน เป็นต้น นอกจากนี้แนวคิดในการผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ ซึ่งได้แก่ สไลด์ ภาพโปร่งแสง ภาพยนตร์ รวมไปถึงพวกเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ด้วย ประการสุดท้ายคือการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ เช่น การจัดระบบการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียนแบบไม่มีชั้น การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น เป็นต้น¹ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดังกล่าวแล้วนี้จะช่วยเปลี่ยนสภาพของครูจากการเป็นผู้แสดงมาเป็นผู้ช่วย คือช่วยเหลือแนะนำเด็กให้เหมาะสมแก่เอกัตภาพ

และหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาร่างหลักสูตรชั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 และร่างเสร็จในปี พ.ศ. 2518 นั้น เป็นขณะเดียวกับที่คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้เสนอแนวทางการศึกษาไว้เป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องตอกันกับแนวหลักสูตรใหม่ คือ²

"การศึกษาที่พึงประสงค์ต้องเป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมอันตนมีส่วนรวมอยู่ แลวนำความรู้ความเข้าใจมาใช้แก้ปัญหา และเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ"

ด้วยเหตุผลหลาย ๆ ด้านดังกล่าว จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ ลักษณะของหลักสูตร 2521 นี้ จัดเป็นตอนเดียว 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐจัดให้

¹ ประจักษ์ สุกประเสริฐ, เทคโนโลยีทางการศึกษา เล่ม 1 (เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.), หน้า 2-3.

² คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ, 2518), หน้า 1.

เวลานี้ไปจนตลอด 6 ปี คือ จบชั้นประถมศึกษา¹ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ต้องการให้นักเรียน คิดเป็น-ทำเป็น-แก้ปัญหาเป็น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามควรแก่เอกัตภาพ การเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง² หลักสูตรประถมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงนี้ถือกันว่าเป็นแนวใหม่ เหมาะสมกับกาลสมัย หัวใจของการเปลี่ยนแปลงคือกระบวนการเรียนการสอน หมายถึงครูและนักเรียนจะมีบทบาทผิดแผกไปจากเดิม และสื่อการสอนจะมีบทบาทสำคัญ

ฮันท์ (Hunt) กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนว่า ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น และประหยัดเวลา เพราะสื่อการสอนจะช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็วในเรื่องราวที่ครูสอน ซึ่งเป็นรากฐานให้เกิดความจำอย่างถาวร ลืมได้ยาก³

ริชชี (Richey) มีความเห็นว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ถ้าใช้สื่อการสอนเข้ามาสอนเนื้อหา การใช้สื่อการสอนจะทำให้นักเรียนรู้จักอภิปรายและมีความคิด⁴ แม้ว่าสื่อการสอนจะมีคุณค่าและมีความหมายต่อการเรียนการสอน ตามแนวหลักสูตรใหม่มากเพียงใดหากผู้บริหารและครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญเสียแล้ว ก็ยากที่การเรียน

¹ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการอบรมครูเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า 30.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

³ Maurice P. Hunt, Teaching High School Social Studies (New York: Harper & Brothers, 1955), p. 369.

⁴ Robert W. Richey, Planning for Teaching: An Introduction to Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1958), p. 201.

การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่จะสำเร็จสมความมุ่งหมาย ดังนั้น จากผลของการสำรวจปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในครั้ง นี้ คงจะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงบางประการในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสถานภาพทางวัสดุทัศนและเทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการผลิต และใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการปรับปรุงสื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อรวบรวม เสนอข้อคิดเห็น และเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุง

ขอบเขตของการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนประชาบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ที่กำลังดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. จะช่วยให้ทราบปัญหาในแง่การนำสื่อการสอนมาใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และเพื่อทราบสถานภาพของโสตทัศนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อทราบผลเปรียบเทียบความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการปรับปรุงสื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
4. ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในด้านการใช้สื่อการสอนระดับประถมศึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถาม
 - 1.1 ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการประถมศึกษาในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จากหนังสือ เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
 - 1.2 ศึกษาหลักการใช้สื่อการสอนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา จากเอกสารทั้งของไทยและต่างประเทศ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอน
 - 1.3 สังเกตสถานภาพและการใช้สื่อการสอนของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี 5 โรงเรียน
 - 1.4 นำความรู้ ขอบเขตจริงจากการศึกษาคนความาสร้างแบบสอบถาม 2 ชุด สำหรับครูใหญ่ 1 ชุด ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาอีก 1 ชุด และแบบสัมภาษณ์สำหรับหัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษาอีก 1 ชุด

- 1.5 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการตรวจแก้ไข
- 1.6 นำแบบสอบถามไปให้ทดลองกับครูที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ประชากร จำนวน 10 คน และผู้บริหารอีก 5 คน แลวนำแบบสอบถามมาแก้ไขเพื่อนำไปใช้ต่อไป

2. การสุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี 120 โรงเรียน แยกเป็น 3 ประเภท คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ประเภทละ 40 โรงเรียน

2.2 สุ่มตัวอย่างครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนละ 1 คน ขนาดโรงเรียนละ 40 คน รวม 120 คน

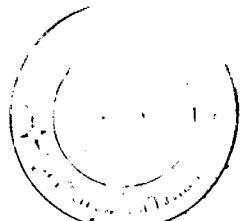
2.3 เจาหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของกิจการคานาสถิตทันและเทคโนโลยี่ทางการศึกษา ไคแก ครูใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ขนาดโรงเรียนละ 40 คน หัวหน้าหมวดการศึกษา 9 คน หัวหน้าสวนการศึกษา 1 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling)

3. นำข้อมูลที่ไคมาหาการอยละ มัธนิม เลข คณิต (\bar{X}) และค่า เบี่ยง เบนมาตฐาน ($S.D.$)

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและขอเสนอแนะ

คำจำกัดความ

1. สื่อการสอน หมายถึง วัสดุที่ไคช่วยการสอนการเรียน ไคแก รูปภาพ แผนทีชอล็ค แบบเรียน ฟิล์มภาพยนตร เป็นตน และรวมถึงอุปกรณ์ที่คงทนถาวร เช่น กระดานคำ ไคตะ เครื่องฉาย เครื่องเสีียง และยังหมายถึง กระบวนการ วิธีการ เช่น การสาธิต การทดลอง เป็นต้น

-
2. สื่อการเรียน หมายถึง เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอน บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แล้วยังจัดเป็นสิ่งที่เร้าความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้อีก ๆ ไป เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น
 3. นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง ความคิด และ หรือการกระทำใหม่ ๆ ที่นำมาใช้แก้ปัญหาซึ่งเกิดขึ้นอย่างไฉฉฉ และมิผู้นำผลการกระทำหรือความคิดนั้น ๆ ไปใช้อย่างกว้างขวาง
 4. เทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การนำขบวนการ วิธีการ และแนวคิดใหม่ ๆ อาจจะเป็นแบบง่ายหรือซับซ้อนขึ้นกับพื้นฐานทาง เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมืองนั้นมาใช้เพื่อประยุกต์ และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและงานด้านต่าง ๆ ในสังคม
 5. ศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึง ศูนย์กลางบริการสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต การใช้ การให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนเป็นที่ประชุมอบรมครู นักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
 6. โสตทัศนศึกษา หมายถึง สาขาวิชาการศึกษาที่สอนเกี่ยวกับการผลิต การเลือก และการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
 7. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
 8. ครู หมายถึง ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
 9. เจ้าหน้าที่ หมายถึง ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการตำแหน่งครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี หัวหน้าหมวดการศึกษาทุกอำเภอและ 1 ถึงอำเภอ และหัวหน้าส่วนการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จังหวัดราชบุรี

10. วิทยาลัยครู หมายถึง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี
11. จังหวัด หมายถึง จังหวัดราชบุรี แบ่งออกเป็น 8 อำเภอ กับอีก 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอคำเนินสะดวก อำเภอบางแพ อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง อำเภอจอมบึง และกิ่งอำเภอสวนผึ้ง
12. สถานภาพ หมายถึง สภาพของการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอน และรวมถึงจำนวนและสภาพสื่อการสอนที่มี
13. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คนขึ้นไป
 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 201-400 คน
 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 200 คนลงมา
14. หลักสูตร พ.ศ. 2521 หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย